

MALTA

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX)
(GURISDIZZJONI SUPERJURI)
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tal-5 ta' Ottubru, 2005

Citazzjoni Numru. 6/2004

Francis Attard .

Vs

Antoinette mart Francis Attard .

Il-Qorti ,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur, wara li ppremetta :

Illi l-partijiet iżżewġu lil xulxin fit-tmintax 918) ta' Frar tas-sena elf disa' mija u disgħa u tmenin (1989) u mir-relazzjoni ta' bejniethom twieled Marlon fl-ewwel (1) ta' Ġunju tas-sena elf disa' mija u wieħed u disgħin (1991) u Annabelle li twieldet fit-tnejn u għoxrin (22) ta' Novembru ta' l-elf disa' mija u erbgħa u disgħin (1994) ;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-kunsens tal-konvenuta kien vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju essenzjali fuq il-ħajja miżżewwġa, fuq id-drittijiet u dmirijiet matrimonjali u/jew b'anomalija psikoloġika serja li jagħmilha impossibbli għall-konvenuta li taqdi d-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ ;

Illi ż-żwieġ bejn il-kontendenti kien ukoll null minħabba difett fil-kunsens tal-konvenuta li nkiseb bi vjolenza morali u biżż' kif jiġi ppuvat dettaljatament waqt is-smiġħ ta' l-istess kawża .

Talab lill-konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. Tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti li sar fit-tmintax (18) ta' Frar ta' l-elf disa' mija u disgħa u tmenin (1989) kien null u bla effett għal finijiet u effetti kollha tal-Liġi sa mill-ewwel ġurnata tiegħu minħabba r-raġunijiet u kawżali fuq imsemmija jew xi waħda jew aktar minnhom, kif jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża .

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta debitament ingunta għas-subizzjoni .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur debitament ikkonfermata bil-ġurament tiegħu .

Rat ir-riferta pożittiva tal-konvenuta li ġiet notifikata b'din iċ-ċitazzjoni fl-4 ta' Ġunju 2004 .

Innotat illi l-istess konvenuta għażlet illi tibqa' kontumaċi .

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-affidavits esebiti .

Rat il-verbal tagħha ta' l-14 ta' April 2005 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza .

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti .

Ikkunsidrat :

Permezz tal-kawża preżenti l-attur qed jitlob dikjarazzjoni ta' nullità taż-żwieġ tiegħu mal-konvenuta għax allegatament il-kunsens tagħha għal dan iż-żwieġ kien ivvizzjat : (i) bil-vjolenza morali u biża', u (ii) għax kien jeżisti fiha difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, fuq id-drittijiet u dmirijiet matrimonjali u/jew b'anomalija psikoloġika serja li jagħmilha mpossibli għaliha li taqdu d-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ .

Illi l-prova ta' kwalunkwe waħda minn dawn ir-raġunijiet hija suffiċjenti biex tirrendi żwieġ null skond il-liġi tagħna . Il-kompitu ta' din il-Qorti huwa għalhekk li tara u teżamina jekk iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ in eżami, jistgħux iwassluha għall-konklużjoni illi teżisti xi waħda jew aktar minn dawn ir-raġunijiet li tirrendi żwieġ null, skond l-Att dwar iż-Żwieġ (Kap. 255) .

Waħda mir-raġunijiet mressqa mill-attur għall-invalidità ta' dan iż-żwieġ, hija dik kontemplata fl-artikolu 19 (1) (a) tal-Liġi taż-Żwieġ . Fuq il-**vjolenza** bħala vizzju tal-kunsens u għalhekk raġuni għan-nullità ta' żwieġ il-**Borsari** jgħid illi :

“Che la violenza sia contraria alla liberta' del consenso nel matrimonio come in qualsivoglia altra convenzione umana, non e' chi dubiti . Eppure, ben considerando, si vede che nell'atto pratico il dolo puo' influire ancor piu' della violenza, che cessa nell'aula serena del magistrato e alla sua presenza, sicche' in quel momento siete perfettamente libero . Per contro, voi rimanete sotto la impressione dei tanti artifici che hanno condotto a quel passo, e piu' tardi soltanto vi sara' dato di scoprire l'inganno .

La violenza e' fisica o morale : essa deve presentare i caratteri che sono divisati negli articoli 1112, 1113 e 1114, e costituiscono la teoria della violenza in quanto e' causa di nullità dei contratti . Apprezzarla nelle sue circostanze concrete e' ufficio del giudice, che in materia si grave come la presente, vorra' ben essere persuaso che il matrimonio e' stato il prodotto diretto e certo di una violenza irresistibile” (Commentario del Codice Civile Italiano : ed. 1871 # 279 pag. 400) .

Il-ġurista franciż **Toullier** jidhol iktar fid-dettal u jispjega fuq din ir-raġuni ta' nullità illi :

“..... il costringimento puo' essere morale e nascosto : lo spirito puo' essere costretto,sebbene il corpo sia libero . Tale costringimento puo' provenire o da cattivi trattamenti, o da minacce anteriori al momento della celebrazione del matrimonio : il timore che ne risulta puo' esser tale che determini la persona costretta a dare suo malgrado innanzi l'uffiziale dello stato civile un consenso libero in apparenza .

Vi ha dunque allora consenso da parte di chi agisce per timore, perche' egli si determina con un atto di sua volonta' eseguito con riflessione, la sua scelta cade sopra due cose, ad ambe le quali egli in verita' ripugna, ma egli in fine sceglie, e non ci ha scelta senza volonta' o senza consenso .

..... Se vi ha una specie di volonta' nella persona che ama meglio contrarre un matromonio di sua ripugnanza che esporsi ad un male maggiore, la sua liberta' e' relativa ed il costringimento e assoluto . Il consenso imperfetto che ella da' al matrimonio, coincide colla volonta' di non contrarlo, se non vi era forzata con un illegale costringimento . Un simile consenso non puo' essere valido, perche' non e' libero . Il matrimonio e' dunque nullo, quando anche l'altro sposo non fosse autore ne' complice della violenza, quando anche egli l'avesse ignorata, art. 1111; con piu' di ragione se egli fosse stato a parte della violenza . Imperocche' allora egli non avrebbe piu' diritto ad accettare una promessa estorta con una violenza a lui imputabile, e di cui e' obbligato a riparare le conseguenze, egualmente che a risarcire il danno che ne ha sofferto la persona violentata .

Non ogni specie di costringimento basta per annullare il consenso . Uopo e' che la violenza sia tale da fare impressione “sopra una persona ragionevole, e possa ispirare il timore di esporre la persona propria o le facolta' ad un male considerevole e presente . Si riguardano in

questa materia la eta', il sesso e la condizione delle persone"(art. 1112) .

..... E' di necessita' in fine che il costringimento abbia direttamente per oggetto il matrimonio" .

(Il Diritto Civile Francese, 2da ed. Napoletana - 1830; *Della violenza o del costringimento* pag. 355 – 356); (ara wkoll sentenza tal-Prim'Awla tal-15.7.1983 (Imħallef W. Gulia) u oħra ta' din il-Qorti tas-7.3.1986 (Maġ. N. Cuschieri) dwar annullament ta' żwieġ għal raġunijiet simili ta' vjolenza fiżika u morali u/jew biża' bħala vizzju tal-kunsens, b'applikazzjoni wkoll tal-principji generali tal-kuntratti) .

Applikati dawn il-principji għall-każ in eżami insibu illi jirriżulta mill-affidavits ta' l-attur,¹ ta' l-attriċi² u anke ta' ommha³ illi l-attriċi ħarġet tqila mill-attur wara relazzjoni pjuttost qasira ta' ftit aktar minn sena u meta kellha biss sittax-il sena . Kif stqarret Giovanna Borg, omm l-istess konvenuta, kif semgħu bl-aħbar, "*ma kontx naf x'naqbdun nagħmlu u ippruvajt ngħinha b'xi mod, iżda r-raġel tiegħi kien ta' dixxiplina u kien staqsiha jekk Frans kienx fi ħsiebu jiżżewiġha . Jiena naf li sa dakinhar binti żgur li qatt ma kien għaddielha minn moħħha li tiżżewweġ, għax kienet għadha żgħira għax kien kellha biss 16-il sena . Kienet tħobb tilbes u toħroġ u tiddeverti u ma tantx kienet tidher li lesta li tidhol għaż-żwieġ"* .

Din is-sitwazzjoni giet spjegata mill-istess konvenuta bil-mod segwenti :

"... meta ġejt iffaċċjata bit-tqala jiena ma kontx naf x'se naqbad nagħmel . Tal-familja tiegħi kienu pruvaw jgħinuni iżda l-mentalita' tagħhom kienet li l-aħjar għalija kienet li niżżewweġ għax dak iż-żmien kienu jifhmu hekk . Fil-fatt missieri kien mar kellem lil Frans u talbu jiddeċidi x'se jagħmel - f'kelma waħda kien mar fuqu u speċi ta' ġabu dahru mal-ħajt biex jgħidlu biex niżżewwġu."

¹ Dok. FA. 1 a fol. 15 - 16 tal-process .

² Dok. AA.1 a fol. 18 – 19 .

³ Dok. GB.1 a fol. 20 .

L-attur innifsu kkonferma l-pressjoni li giet użata minn missier il-konvenuta fuqu hekk :

"Jiena niftakar li kien avviċinani missier Tania biex isaqsini x'kien fi ħsiebni nagħmel minħabba t-tqala ta' Tania u f'dawk il-ħinijiet jiena ma kellix triq oħra x'nagħzel ħlief li nagħti l-kunsens tiegħi biex nipproċedu biż-żwieġ" .

M'hemmx dubbju illi f'tali ċirkostanza ħadd mill-kontendenti ma kien f'pożizzjoni jiddeċidi fil-liberta' x'kellu jagħmel . Il-pressjoni li ntużat minn missier il-konvenuta kemm fuq bintu, kif ukoll fuq l-istess attur biex jersqu għal dan iż-żwieġ, kienet biżżejjed biex iġġiegħel lill-kontendenti jaċċettaw li jieħdu dak il-pass li, sfortunatament fil-mentalita' ta' ħafna nies, speċjalment f'soċjeta' żgħira b'hal ma hi dik għawdxija, fejn kulħadd jaf lil xulxin u l-iskrupli ma jonqsux, kien mistenni minnhom .

Jirriżulta għalhekk sodisfaċentement illi dan iż-żwieġ kien ivvizzjat bil-vjolenza morali u biża' fil-grad spejgat fil-prinċipji legali hawn fuq esposti . Din il-vjolenza giet eżerċitata da parti ta' missier il-konvenuta sew fuq bintu kif ukoll u forsi iżjed fuq l-istess attur, li meta dan mar fuqu u saqsieh x'kien ser jagħmel, żgur li ħassu kostrett iserraħlu rasu billi jagħtih ir-risposta mistennija minnu u mingħajr ma tħallietlu ebda għażla libera, aċċetta li jidhol għal żwieġ mhux mixtieq f'dak il-waqt, unikamnet minħabba l-pressjoni li għamel fuqu missier il-konvenuta .

Ir-raġuni l-oħra li fuqha l-attur qed jibbaża t-talba tiegħu, hija dik kontemplata fl-artikolu 19(1)(d) tal-kap. 255 . Ikun hemm **difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju**, meta xi waħda mill-partijiet, għalkemm ma jistgħax jingħad li tbat minn infermita' mentali, tkun daħlet għal din ir-rabta konjugali mingħajr maturita' biżżejjed għaż-żwieġ .

L-Imħallef Rotali **Davino** innota li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju, kwasali simili fid-dritt kanoniku għan-nullita taż-żwieġ, jfisser ukoll in-nuqqas ta' kapaċita' fil-partijiet kontraenti li jilħqu ammont suffiċjenti ta' riflessjoni proporzjonata għall-kuntratt konjugali, li hija fakulta' riflessiva meħtieġa għal l-istat nuzjali (monito.

Ecclesiastices, 108(1983) 504, u.2. cfr. Ch. Defebvre : "Defectus Discretionis indicii in Rotali Iurisprudencia in Periodica, 69, (1980) p.55 – 7) : *"This is the capacity to put together judgements already reached to form a new judgement i.e. affirm or deny something about the objects of consent (in this case marriage) . A sufficient mature capacity to judge and to reason, to make a practical evaluation of the nature and essential obligations of marriage . The critical faculty is the faculty to combine reasoned judgement to form a new judgement . In marriage, the person about to marry must have the capacity to argue and reason inside of himself whether he should, first of all marry at any given time, and secondly, marry the person proposed as his/her spouse . He/she must internally turn over the reasons for and against whether to take the other person for a commitment of a lifetime, which commitment would have to include the giving of one self to the other, the rendering of mutual service, and the institution with the other person of a lifetime full of a life of mutual help, respect and self-sacrifice"* (vide sentenza coram anne – 22.7.69, SRRD No. 1. 61, pp. 864 - 865 n. 3) .

Fil-każ in eżami huwa ovvju li l-kontendenti qatt ma riedu u nfatti ma daħlux għaž-żwieġ bir-responsabilitajiet meħtieġa biex jagħmlu ż-żwieġ wieħed validu . Żgur li l-akbar preokkupazzjoni tagħhom kienet illi jiżżewwġu kemm jista' jkun malajr biex jikkontentaw lil missier il-konvenuta, it-tarbija titwieled fiż-żwieġ u b'hekk jiġi evitat skadlu . Ma kien hemm ebda preparazzjoni għal dan iż-żwieġ . Kollox sar malajr sabiex f'temp ta' tliet xhur minn meta saru jafu li l-konvenuta kienet f'arġet tqila, kienu ġia żżewwġu . Il-konvenuta kienet kemm kemm spiċċat l-iskola, fi kliem ommha kienet, b'hal kull tfajla ta' l-eta' tagħha, t'ħobb toħroġ, tilbes sabiħ u tiddeverti ma shabha . Żgur liż-żwieġ kien l-aħħar haġa f'moħħha . L-attur ma kienx wisq iżjed matur minnha . Kien għadu student f'addiem, bla paga regolari u għalhekk mingħajr finanzi adegwati sabiex irabbi familja b'mod xieraq u kif mistenni fiż-żminijiet ta' illum . Lanqas mill-aspett morali ma kienu ippreparati sew għal dan iż-żwieġ . Fil-fatt il-kontendenti ma attendew l-ebda kors ta' Kana, kif soltu huwa mistenni

mill-għarajjes li jkunu ser jiżżewwġu bir-rit kattoliku . Sarulhom biss xi tliet taħditiet ta' malajr fis-sagristija tal-knisja ta' Għajnsielem . Tant ma daħlux għal dan iż-żwieġ bi preparazzjoni tajba dwar id-dmirijiet essenzjali tiegħu, ir-responsabilitajiet li l-ħajja miżżewwġa kienet tinvolvi u li din suppost kienet rabta għal dejjem, illi hekk kif il-konvenuta tilfet it-tarbija minħabba *miscarriage* ħmistax-il ġurnata biss wara li kienu żżewwġu, mal-ewwel beda jiddispjaċihom mill-pass li kienu ħadu u li kienu żżewwġu bla bżonn . Infatti tista' tgħid li ħajja miżżewwġa bejniethom qatt ma kienet teżisti u mill-ewwel kull naħa telqet għal rasha u bdiet tgħix ħajja separata . Jirriżulta għalhekk illi l-kunsens tal-kontendenti għal dan iż-żwieġ kien vizjat ukoll b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju essenzjali fuq il-ħajja miżżewwġa u fuq id-dmirijiet u drittijiet matrimonjali .

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti li sar fit-tmintax (18) ta' Frar tas-sena elf disa' mija u disgħa u tmenin (1989) kien null u bla effett għal finijiet u effetti kollha tal-Liġi sa mill-ewwel ġurnata tiegħu minħabba li l-kunsens tal-partijiet għal dan iż-żwieġ kien vizjat : (i) bi vjolenza morali u biża' a tenur ta' l-artikolu 19 (1)(a) tal-Kap. 255 ; u (ii) b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju essenzjali fuq il-ħajja miżżewwġa u fuq id-drittijiet u dmirijiet tagħha, a tenur ta' l-artikolu 19(1) (d) ta' l-istess liġi .

L-ispejjeż tal-kawża, billi ma tistax tiġi mputata xi ħtija partikolari fuq xi waħda mill-partijiet, għandhom jiġu ssoportati ugwalment bejn il-kontendenti .

Fl-añħarnett tordna illi kopja ufficċjali ta' din is-sentenza tiġi notifikata lid-Direttur tar-Registru Pubbliku għal Għawdex sabiex isiru d-debiti notamenti fuq l-Att ta' Żwieġ relattiv skond il-liġi .

< Sentenza Finali >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----